

دبیرستان پسرانه غیر دولتی ابتکار علم - دوره دوم

نام و نام خانوادگی: سوال و جواب کلاس: ۴م موضوع امتحان: فارسی (۱) نام دبیر: ابراهیم پور

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱) کدام یک از واژگان زیر اهمیت املائی کمتری دارد؟ (۰/۲۵)

الف) نمط ب) کایدان ✓ ج) بحر د) محنت

۲) املائی درست واژه درون کمانک را انتخاب کنید. (۰/۵)

۱) عاقل در دفع مکاید دشمن تأخیر (صواب - ثواب) نبیند. صواب

۲) ای شیخ آمده‌ام تا از (اصرار - اسرار) حق، چیزی با من نمایی. اسرار

۳) در عبارت‌های زیر، غلط‌های املائی را مشخص کرده، درست آن را بنویسید. (۰/۷۵)

۱) بدان کوش که به هر مهالی از حال و نهاد خویش بنگردی. معالی

۲) آن که غفلت بر احوال وی قالب و عجز در افعال وی ظاهر بوه. عالمی

۳) چون در او این چندین اندوه و ترب بود، در نهاد خود شگفت و عجب بود. طرب

۴) کدام گزینه، معنای واژه «ورطه» است؟ (۰/۲۵)

الف) شلوغی ب) تباه ج) گرداب ✓ د) آبگیر

۵) در بیت زیر، کدام واژه‌ها مترادف هستند؟ (۰/۵)

الهی فضل خود را یار ما کن / ز رحمت یک نظر در کار ما کن فضل و رحمت

۶) معانی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (۰/۷۵)

الف) گفت: در این معرکه یکتا منم ب) صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی ج) هم فرقت بود هم وصلت بود

دوری - جدایی

باد خنک بهاری

میدان جنگ

۷) نهاد و گزاره مصراع زیر را مشخص کنید؟ (۰/۵)

ابر ز من حامل سرمایه شد. ابر: نهاد / ز من حامل سرمایه شد: گزاره

۸) در بیت زیر، کدام واژه حذف شده است؟ نوع حذف را مشخص کنید؟ (۰/۵)

سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری / که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد. فعل: شود/بیشود - معنایی

۹) نقش دستوری ضمائر پیوسته را بنویسید؟ (۰/۵)

۱) گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان ضمیر پیوسته «ت»: مضاف الیه

۲) ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد. ضمیر پیوسته «ش»: متصم

۱۰) در گروه اسمی «این کتاب خواندنی» هسته و نوع وابسته‌ها را مشخص کنید؟ (۰/۷۵) کتاب: هسته

این: وابسته پیشین - خواندنی: وابسته پسین / کلام واژه، دو تلفظی نیست؟ (۰/۲۵)

۱) روزگار (۲) تابناک (۳) مهربان (۴) آموزگار

۱۲) در بیت: «دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد.»

۱) «دل» چه نقش دستوری دارد؟ (۰/۲۵) منادا

۲) نوع فعل «بلغزد» را بنویسید؟ (۰/۲۵) مضارع التزامی

۳) یک اضافه استعاری نشان دهید؟ (۰/۲۵) دست دعا

۱۳) از فعل «شنیده بودی» با حفظ شخص، فعل امر و مضارع اخباری بنویسید؟ (۰/۵)

باشنو می شنوی

۱۴) در مصراع زیر، حرف «چو» با توجه به معنی، حرف ربط است یا حرف اضافه؟ (۰/۲۵)

«چو علی که می‌تواند که به سر برد وفا را» حرف اضافه در معنای: مانند

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱) در عبارت زیر، ارکان تشبیه را مشخص کنید؟ (۰/۵)

«قرآن مانند است به بهشت جاودان.» قرآن: مشبه / بهشت: مشبه به

۲) در مصراع زیر، معانی حقیقی و مجازی واژه «دست» را بنویسید؟ (۰/۵)

«ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد» معنای حقیقی: عضو بدن / معنای مجازی: قدرت

۳) در عبارت زیر واژه‌های مسجع را مشخص کنید؟ (۰/۵)

« زمین را از آسمان نثار است و آسمان را از زمین غبار. » نثار - غبار

۴) بیت زیر را از نظر کاربرد آرایه « ایهام » بررسی کنید؟ (۰/۵) « (جو) واژه‌ای است > و معنایی:

گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید. (۱) رایحه (۲) آرزو

۵) در مصراع زیر، واژه « شیران » استعاره از چیست؟ (۰/۲۵)

« در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت » بزرگان و پهلوانان

۶) شعر سپید چه نوع شعری است؟ (۰/۵) آهنگ > اری ولی وزن عروضی ندارد و جای قافیه‌ها

مشخص نیست.

۷) کدام قسمت شعر زیر دارای آرایه « حس آمیزی » است؟ (۰/۲۵)

« کز همه شیرین سخنی، گوش ماند. » شیرین سخنی

۸) در شعر زیر، آرایه « حسن تعلیل » را بررسی کنید؟ (۰/۵) قیام کردن برای احترام به تو، دلیلی

درختان را دوست دارم / که به احترام تو قیام کرده‌اند. است غیر واقعی و هنری برای دوست داشتن

درختان.

۹) نویسندگان آثار زیر را بنویسید؟ (۰/۵)

۱) سیاست‌نامه خواجه نظام الملک طوسی (۲) کلیله و دمنه ترجمه نصرالله سنبلی

۱۰) حفظ شعر (۱)

بِه عَلِي شَنَاخْتَم مَن بِرِخَا قَسَمِ خِرَا رَا

۱) دل اگر خداشناسی همه در رخ علی بین

بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان‌ها

۲) يَا عَمْرُو تَوَدُّ بِرَبِّكَ مَعَهُ هَمَّةٌ بِشَاخْتَمِ

ج) قلمرو فکری (۸ نمره)

الف) معنای بیت‌ها و عبارتهای زیر را ساده و روان بنویسید: (۴)

۱) در بن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری (۰/۷۵)
زیر این آسمان تیره رنگ، کسی نیست که با من برابری کند.

۲) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بگشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد (۰/۷۵)
خداشای که چراغ زندگی بسیاری را خاموش کرده، روزی چراغ زندگی شما را هم خاموش می‌کند.

۳) حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد (۰/۷۵)
سخن دوست را تنها > حضور دوست می‌تواند از عاشق را ننگه > اری.

۴) زینهار، تا سر این حقه باز نکنی. (۰/۵) مراقب باش، سر این صندوق را باز نکنی.

۵) یعقوب، خود او را به صبر آموزگار بود. (۰/۵) یعقوب، خودش بردباری را به او آموزش داده بود.

۶) رنج هیچ کس ضایع مکن. (۰/۵) رنج و زحمت هیچ کسی تباه مکن

۷) پس خویشتن مرده کرد. (۰/۲۵) خود را به مردن زد

(ب) درک مطلب (۴ نمره)

۸) عبارت: «گندم‌نمای جو فروش» چه مفهومی دارد؟ (۰/۵) انسان ریاکار، حیل‌گر و هلاک

۹) در شعر چشمه از نیما یوشیج، «چشمه» نماد چه کسانی است؟ (۰/۵) انسان‌های مغرور و خودبین

۱۰) مخاطب بیت زیر چه کسانی است؟ (۰/۵) فرمان‌روایان ظالم و ستمگر مغول

هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد / هم رونق زمان شما نیز بگذرد

۱۱) مقصود از عبارت: «مثل قرآن، مثل آب روان است.» چیست؟ (۰/۵) قرآن مانند آب جاری، دل‌ها

۱۲) در بیت زیر، مقصود از قسمت‌های مشخص شده چیست؟ (۰/۷۵) را زنده و پاک می‌سازد.

ای تو رَمه سپرده به چوپان گِردِ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد

۱۳) در روان‌خوانی «دیوار»، «بنا»، نماد چه کسانی است؟ (۰/۵) کسانی که فاصله ایجاد می‌کنند.

۱۴) مفهوم مصراع زیر چیست؟ (۰/۷۵)

«چون بگشایم ز سر مو مشکن» وقتی که صاف و زلال می‌شویم.

نام و نام خانوادگی مصمم: نام و نام خانوادگی تجدید نظر کننده: نمره ورقه به عدد:

محل امضا محل امضا نمره ورقه به حرف: